

מתכוננים למשבר המזון

בשבוע הבא יערוך בישראל כנס שיעסוק למחסור במזון וינסה להציג פתרונות

← שמעון וילנאי

העוני צפוי לגדול

בעולם חיים כיום 870 מיליון אנשים רעבים. רוב בני האדם האלה מתגוררים במדינות מתפתחות. במדינות אלה, שליש מהילדים חיים עם תזונה לקויה, הגורמת ללמעלה משלושה מיליון יין מקרי מוות של ילדים מתחת לגיל 5. בעשר השנים הבאות שיעור העוני צפוי לגדול ולהקיף יותר מ-900 מיליון בני אדם. הצפי הוא ל-130 מיליון ילדים רעבים בעולם בשנת 2020, רובם במדינות המתפתחות. (הנתונים מבוססים בין השאר על אתר יוניצ'פ, ארגון הילדים הבין הלאומי של האומות המאוחדות).

תתפי הכינוס בסיוור מקצועי ברחבי הארץ.

צריכה נכונה

ראש מינהל המחקר החקלאי, פרופסור יורם קפולניק, אומר ל"יבול שיא" כי חשיבותו של הכינוס בעובדה שהוא נערך די מוקדם, כך שמדינת ישראל ועימה העולם כולו יוכלו להגיב כראוי למשבר המזון. "יהיה די זמן להתכונן ולמנוע משברים שלא היינו רוצים להגיע אליהם", אומר פרופסור קפולניק. לדבריו, חייבים לעשות שימוש במספר טקטיקות: לא רק שיפור הניבה של הזנים העתידיים, אלא גם התנהגות שונה של הצרכנים, באמצעות צריכה נכונה של סל המזון, וכך נביא למינימום איבודי מזון, שכן כיום מושלכות כמויות גדולות של מזון לפח. "חינוך ומחקר חקלאי ימנעו את משבר המזון בעולם, שצפוי להתרחש סביב שנת אלפיים וחמיי" שים" - מסכם פרופסור יורם קפולניק, ראש מינהל המחקר החקלאי

היא הפתרון. בהקניית עמי דות למחלה בגידול מסויים, החדרת גן לעמידות כנגד מחלה עשויה להוות פתרון יעיל לגידול עצמו.

ד"ר קולטאי, שעבודת הדוקטורט שלה בסקולטה לחקלאות ברחובות היתה על התפתחות הצמח, היא חוקרת של התפתחות שורשיים והגנה מפני מחלות צמחים. היא מגלה כי במינהל המחקר החקלאי פיתחו את פטריית המיקוריזה, המסייעת לצמח להתפתח ולהציג יכולים גדולים מבעבר. זהו מחקר משותף עם פרופסור יורם קפולניק, ראש מינהל המחקר.

ד"ר קולטאי, שתעמוד בכינוס בראש מושב שיעסוק בגידולים טרנס-גנים, מגלה כי זה אחד הנושאים המרכזיים בכינוס, עליו יתקיים דיון משותף עם מדענים ממכון ויצמן והפקולטה למדעי החקלאות, המזון ואיכות הסביבה. "בהחדרת גן שמקורו בצמח אחר ניתן להגיע לשיפור תכונות בגידול חקלאי מסוים. לא מדובר בהחדרה של חומרים שאינם טבעיים, והצריכה של מוצרים טרנס-גנים מקובלת היום בארצות הברית ובמדינות מתפתחות ובהן סין והודו, אך מקובלת פחות במדינות אירופה, שם חל איסור שימוש במוצרים כאלה. מכיוון שנתח רציני בייצוא מישראל הוא למדינות האיחוד האירופי, יש מקום לדון בנושא הזה גם אם נדגיש כי ישראל נדרשת לעמוד ברגולציות אירופיות מחמירות".

הכינוס הבין לאומי יועבר בשידור חי באמצעות אתר האינטרנט של מינהל המחקר החקלאי, וניתן יהיה להעביר שאלות והערות במהלך הכינוס. פתיחת הכינוס הבין לאומי תתקיים בשניים בדצמבר, והדיונים יתקיימו ביומיים הבאים. בחמישה בדצמבר ישתתפו מש-

ד"ר חנינית. צילום: עדי קולטאי

מינהל המחקר החקלאי מכין את ישראל למשבר המזון שעתידי להתרגש על העולם בעשור החמישי של המאה הנוכחית. בשניים בדצמבר ייפתח במכון וולקני בבית דגן כינוס בין לאומי, שאליו יגיעו מומחי חקלאות משלושים מדינות, והנושאים שיועלו בו לדיון יטפלו בהיבטים השונים של משבר המזון העתידי.

ד"ר חנינית קולטאי, חברת הועדה המארגנת של הכינוס, אומרת בראיון מיוחד ל"יבול שיא" כי אוכלוסיית הער לם גדלה והולכת, וכי הדרישה למזון הולכת ועולה. לדבריה, שטחי החקלאות מצטמצמים כי חייבים לפנות מקום למגורי האוכלוסייה הגדלה. "אנו מודעים לכך שבשנים הבאות יהיה צורך באספקה גדולה עוד יותר של מזון, משטחי גידול מצומצמים בהרבה מאלה של היום" - אומרת ד"ר קולטאי ומוסיפה: "זיהינו שני קשיים שיצוצו: עליית מחירים חריגה מאוד שתיפגע באוכלוסייה החלשה, שידה אינה משגת רכישת מוצרים יקרים, ומחסור גדול במוצרי בסיס שיורגש תחילה בארצות מתפתחות. אנו במינהל המחקר החקלאי - הזרוע המבצעת של המחקר - רואים חובה ומשימה לאומית להכין את עצמנו למשבר שיפורץ. הכינוס הקרוב יציף את הנושא ואת הבעייה, ויצג פתרונות אפשריים".

יכולים גדולים מבעבר

המחקר החקלאי של ישראל יציג בכינוס שיטות שיפור וייצור של גידולים חקלאיים, שעיקרן צמצום הפחת במהלך ייצור ואחסון של תוצרת חקלאית, והשבחה גנטית של גידולים חקלאיים עד כדי יצירת מצב שניתן להשיג יותר תנובה בגידול מסויים. "השבחה גנטית היא טובה, אך יש נושאים שלהם הנדסה גנטית